

i no pròxim, corrobora la intuïció ibèrica: a. 964: uns camps «in appendicio *Supetrunio*, in loco ubi dicitur *Trabile*» (doc. 192 d'Abadal, P. i R.): va amb *So-peruny*, el més alt i encinglerat llogaret de la vall de Cornudella, i en la Serra de Sir, uns 10 k. a l'O. de Sopeira: heus aquí forma quasi igual a la del nostre, llevat de la diferència *Tara-/Tra-* quasi paritat, que fa major impressió per la semblança del paisatge (enmig dels cingles d'una alta serra), diferència que ja podria ser deguda a la síncope vulgar en el cas del Taravil berguedà, i potser també en el de Ribagorça. Fa dubtar molt, però, de tal vulgarisme la data antiga de 839, que ja apareix *Tara-* en aquell; més de 100 anys abans que *Tra-* en el nom de Ribagorça, on aquesta contracció ja no és un fet tan corrent.

Hi ha possibilitats diferents fora de la ibèrica? Sempre es pensa fàcilment en algun NP germànic, cf. *Vilosiu* no lluny de Taravil (Bgda.: E.T.C. I, 245.8), però aquest ve de OSGILD amb -G- i -LD, que barren el pas a l'equiparació, puix que per al nostre ja tenim *-il* el 839 i *-ile* el 964. És també ociós pensar en el grup de *Taravald* (art. precedent), per raó fonètica encara més palesa.

Altrament per la banda germànica no hi ha cap perspectiva, fora únicament dels noms en -WID (20 + 45 femenins en Först.); de fet ensopeguem amb un hapax *Tauvot* que sembla NP, en un doc. de 860,¹ fins admetent que *Tu-* hi vingués d'un TAL- (no gaire recollat en germ.), sempre serà difícil admetre que -ALD, per via *ved* > *væu* hagués arribat d'una part a *vo(t)* i per l'altra al nostre *-vil* ja en els docs. de 839.

Com primer membre d'un compost, ja no seria tan objectable cercar-hi el TALA- de *Talavera* i *Talabriga* (dissimilació L-L > r-l?), però això és cèltic: TALO-'front' (veg., supra, art. *Talarn*), i el fet és que aquí hi ha raó per pensar en l'ibèric, no cèltic.

Car la paronímia ibèrica sí que es pot reforçar molt. Recordem que -IL o -ILE consta en alguns noms propis ben documentats ja en l'Antiguitat hispànica: SINGILE, p. ex., que ha donat el nom del riu granadí *Xenil*, o *Ancils* poblet benasquès. En particular ens hi indueixen els noms en -BIL, com ho és el que investiguem: el del nostre heroï ilergeta INDIBIL. D'una variant IRDIBIL provenen el cerd. *Ardòvol* i el solsonès *Ardèvol*. Les fonts romanes assenyalen un INLIBILI, població ilercavona que hem conjecturat situada a uns 4 k. de Tortosa, i una vintena terra endins (no cal dir que no és menys arbitrari accentuar aquests noms com esdrúixols que com paroxítons). En fi, sobretot la famosa BILBINIS, la ciutat celtibèrica pàtria de Marcial i de Columella: sigui o no ben fundada la connexió que hom hi ha fet amb el nom de *Bilbao*, eusk. *Bilbo*, a base del bc. *bil* 'rodó' amb la idea de 'la rodona' en forma reduplicada en *Bilbilis*; en fi *Bivils* llog. rbg. agre. a Bonansa, que sembla venir també de BIL, amb dissimilació de les l.

Estic, doncs, per llançar una conjectura certament reservada com incerta, construïda a base d'això un compost ibèric que explicaria tant el *Taravil* de Berga com el de Ribagorça.

T(A)RA-BIL (o TAR-BIL) berguedà i ribagorçà haurien designat una penya de forma arrodonida en aqueixes serres tan rocoses i estimbades: la *Roca de Taravil* que marca el mapa de la GGC, i una d'entre els incomptables penyals que es veuen sobre *So-peruny* (SUBPETRONIO-). El primer component ben afí al de *Tàrbena* (veg. l'art. següent), la vall del penyal gegantesc; sigui a base de la segmentació en TAR-BA(N), una de les dues que hi examinem, sigui a base de l'imminent TARVO-; car també podem ací comptar com possible amb una haplogogia de *tarvobil* en *Taravil* o *Trabile*.

Les explicacions de CATorras confirmaran la bona base topogràfica d'aquesta etimologia: «la iglésia y el petit vehinat de cases, en el centre de la reclosa vall, tancada per cingleres, té per patró Sant Quintí --- *Taravil* creuant la serra encinglerada en direcció a ponent, a *La Gomira* ---» (p. 257); anant-hi (0h20 abans): «bauma: dues grans pilastres de penya avançada sostenen tota la cinglera» [heus aquí la roca arrodonida], una obertura a cada costat, penetra en la bauma; aquesta en sa part frontera presenta una gegantesca boca entre'ls dos colossals pilans --- *cal Gat*: bauma oberta sota un buidat penyal panxut --- el camí atravessa la Rasa de *Taravil*» (p. 258).

En el DECat VIII, 306b18 ss., ja vaig ridiculitzar la pensada d'AlcM de relacionar *Taravil* amb el cast. *taravilla*: sigui, aquest, onomatopeia d'un baldó, o prolongació d'un **terebella* (cf. ll. *terebra*), idees i formes ben incompatibles amb les circumstàncies de *Taravil*; per més que pogués invocar un *Tarabel* castell a la Hte.-Garonne, no lluny del *Tarn*, que per cert també podria ser no sols aqueix ll. TEREBELLUM (amb difícil semàntica), sinó també un altre resultat variant de la nostra hipòtesi TARABIL ibèrica (i aquitànica?).

En definitiva no neguem que es pot dubtar encara entre la nova construcció ibèrica i un híbrid celtibèric format amb TALA- (*Talarn*, TALABRIGA, *Talavera*, *Talamanca*, *Talabre*...) amb una dissimilació com la de *Taradell* (< *Tal-*, *Tall-*). Però celtibèric en aquesta zona? (som ben lluny de la de BILBILIS). És la regió de gran densitat toponímica ibero-basca: LA-CORRE > *La Quar*, *La Corriu*, *O(do)ra*, *Odèn*, *Vall-d'an*, *Olvan*, *Gósol*... Postulat per postulat, més val l'ibèric.

¹ Colhe. Moreau II, 52-53: hi tinc remissió a Belleria, vagament que no basta com prova que sigui de Pallars: Descartat. Encara menys podem fer cas d'un *Taravil* (coma del T.), que trobo en un doc. de Vallcebre, afrs. de 1541 (SerraV., *Pinós Mtpl.* III, 123) per més que Vallcebre sigui també berguedà (25 k. NE. de Taravil), amb rius i serres entremig: essent terreny encinglerat, pot resultar d'anapitxi de *traüll/tribull* 'trasbals', 'clapissa rodolant' (DECat VIII, 208.21-39, 826b): perquè *-ull* en cap cas pot ser antecedent de *-bil*.

⁶⁰ *Tàrbana*, V. *Tàrbena*